

УДК 338.43:332.14

JEL Classification O18

Сава А.П.

к.е.н., с.н.с., докторант

*науково-технологічний відділ аграрної економіки,
інформаційно-аналітичної роботи, маркетингу
і трансферу інновацій*

*Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна
станція ІКСГП НААН*

Тернопіль, Україна

E-mail: andriy_sava@ukr.net

ГЕНЕЗИС ТА СУЧАСНИЙ ВИМІР КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ОСНОВ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Розвиток сільських територій має базуватися на збалансованості економічної, соціальної та екологічної складової як передумова до гармонізації відповідних інтересів сучасного суспільства з потенційними потребами майбутніх поколінь. Це означає необхідність забезпечення сталого розвитку економічного, соціального та природного капіталу заради їх збереження для майбутніх поколінь, тобто виконання стратегічної мети розвитку суспільства.

Для вирішення поставленої мети використовувались такі методи наукового дослідження: діалектичний метод пізнання дії економічних законів, системний підхід до вивчення економічних явищ, а також монографічний, абстрактно-логічний та метод абстрагування.

У статті обґрунтовано необхідність застосовувати поняття збалансований розвиток, під яким слід розуміти такий напрям економічного зростання, при якому забезпечується високий рівень якості життя населення без загрози забруднення навколишнього середовища. Систематизовано різні погляди і підходи до визначення концепції збалансованого розвитку сільських територій як системного соціально-економічного явища.

Перспективними напрямками подальшого дослідження є вивчення сучасних підходів з обґрунтування соціально-економічного розвитку сільських територій у міжнародній економічній теорії та практиці.

***Ключові слова:** концепція, система, соціально-економічний розвиток, сталий розвиток, збалансований розвиток, сільські території.*

Вступ. У сучасній науці при обґрунтуванні процесів економічного розвитку сільських територій, як правило, застосовують такі поняття як «розвиток», «економічний розвиток» і «сталий розвиток». Більшість тверджень вчених базується на окремих аспектах розвитку, зокрема, економічному зростанні і структурній перебудові, задоволенні потреб технологічного прогресу, підвищенні рівня життя тощо.

Історичний досвід функціонування світової економіки засвідчив лише превалювання економічних інтересів над усіма іншими (соціальними, екологічними і т.д.). Однак концепція економічної ефективності вичерпала себе через виникнення ряду екологічних, соціальних та загальносуспільних проблем та диспропорцій. В результаті усвідомлення важливості трьох основних складових життя будь-якого суспільства (економічної, соціальної та екологічної) сформувався концепція сталого (гармонійного або збалансованого) розвитку.

В умовах постійно діючих змін життєдіяльності суспільства, використання антикризових економічних заходів, пошуку шляхів розвитку країни існує потреба у формуванні нових ідей, фундаментальних доктрин, тобто створення стратегії збалансованого соціально-економічного розвитку сільських територій.

А тому дослідження теоретико-методологічних, організаційно-економічних основ розвитку сільських територій, системне вивчення інституційних трансформацій, економічних та соціальних параметрів в напрямку забезпечення концептуальних засад та формування стратегічних напрямів збалансованого розвитку сільських територій вважаємо достатньо актуальним і перспективним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методологічні підходи з вивчення сталого розвитку загалом, особливостей соціально-економічного становлення сільських територій висвітлено у працях багатьох вчених-економістів. Серед іноземних науковців, які займаються цією проблемою, є академік О.Невелєв (визначає сталий розвиток як економічно, соціально та екологічно збалансований розвиток певних територій) [8]; У.Кейт (обґрунтовує сталий розвиток як систем взаємоузгоджених управлінських, економічних, соціальних, природоохоронних заходів) [11]; В.Шайкін (обґрунтував теоретичні засади функціонування сільських територій); М.Трейсі (систематизував політичні та економічні важелі розвитку аграрного сектору економіки); В. Баутін (визначив сутність та принципи сталого розвитку сільських територій) тощо.

Достатньо глибоко концептуальні засади, стратегічні напрями соціально-економічного розвитку сільських територій досліджували такі економісти-аграрії, як В.А.Барановський [1], О.М.Бородіна, О.М.Булавка, М.І.Долішній [2], О.В. Заставецька [4], В.К. Збарський, М.Ф.Кропивко, М.Й.Малік [7], О.І.Павлов, І.В.Прокопа, В.А.Пулім [7], П.Т.Саблук, В.В.Юрчишин [12] та ін.

Проте, ще залишаються мало висвітленими та несистематизованими основні концептуальні засади збалансованого розвитку сільських територій.

Мета дослідження полягає у науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних і концептуальних засад забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку сільських територій.

Методологія. Для досягнення поставленої мети використано діалектичний метод пізнання дії економічних законів, системний підхід до вивчення економічних явищ, а також монографічний, абстрактно-логічний та метод абстрагування. Методологічною основою дослідження слугують теоретичні розробки вітчизняних і зарубіжних вчених з питань соціально-економічного розвитку сільських територій та функціонування аграрних формувань і місцевих громад.

Результати. Вирішення подальших теоретичних і практичних завдань щодо формування концепції збалансованого соціально-економічного розвитку сільських територій потребує обґрунтування різних поглядів, систематизації накопичених знань та інформації для побудови закономірностей наукового пошуку та розвитку досліджуваних об'єктів.

Загалом під концепцією розуміють (лат. *conceptio* — розуміння) — систему поглядів, те або інше розуміння явищ і процесів; єдиний, визначальний задум.

Концепція істотно відрізняється від теорії не тільки своєю незавершеністю, але й недостатньою верифікованістю. Очевидно, її можна вважати сурогатною формою теорії. Головне призначення концепції полягає в інтеграції певного масиву знання, у прагненні використовувати його для пояснення, пошуку закономірностей. Проходячи через горнило перевірки фактами, концепція уточнюється як за змістом, так і з погляду її пізнавальних меж. При цьому вона може й не витримати випробування практикою і бути знехтуваною. Особливо часто це відбувається на тих етапах розвитку науки, коли потреба у поясненні об'єктів зумовлює виникнення безлічі концептуальних підходів, які інтегрують знання і дають більш-менш коректні пояснення [10].

Концепція наукового дослідження – система вихідних теоретичних положень, яка є основою дослідницького пошуку. У процесі наукового пошуку прийняті вихідні

положення перевіряють, розвивають, коригують, за необхідності – відкидають.

Важливим при цьому є розуміння структури концепції, що містить у собі:

1. Методологію дослідження, тобто систему принципів дослідження, яка базується на діалектичному методі та системному підході.

2. Набір методів проведення досліджень, які являють собою способи збору, обробки та аналізу даних.

3. Принципи організації процесу дослідження: який характер дослідження (теоретичний, описовий, аналітичний, емпіричний); які залучаються ресурси; хто є виконавцем; терміни; цілі; завдання; програма дослідження.

З метою всебічного, або ж системного вивчення теоретичних і методологічних основ розвитку сільських територій необхідно застосувати загальні правила та засоби процесу пізнання предмета дослідження, а саме діалектичного та абстрактно-логічного методів, та визначити наступні концептуальні науково-методологічні основи дослідження.

Вони полягають у наступному:

1. Сільські території мають багатофункціональний характер і є соціально-економічною і виробничо-господарською базою аграрної сфери економіки.

2. Сільські території є системою, що складається із підсистем і водночас є підсистемою інших систем.

3. Сільські території функціонують та розвиваються не ізольовано, а в рамках регіональної та загальнодержавної політики.

4. Найважливішим структурним елементом кожної конкретної сільської території є її соціальна складова.

5. Становлення й ефективне функціонування кожної сільської території знаходиться в безпосередній залежності від рівня синхронізації розвитку всіх її складових.

6. Винятково важливою передумовою ефективного функціонування сільських територій є всебічно опрацьований план їх системного розвитку з орієнтацією на кінцеві результати.

7. Ключовим фактором розвитку сільських територій є децентралізація процесів управління територіальним розвитком та створення ефективних сільських громад.

8. Основа розвитку сільських територій – розвиток на них підприємництва.

9. Ключовим інструментом політики системного розвитку сільських територій має стати розвиток соціальної інфраструктури.

10. Програма розвитку сільських територій повинна відповідати стратегічним напрямкам розвитку українського села та європейській практиці.

11. Системний розвиток сільських територій може бути забезпечений лише на основі поєднання визначених вище науково-методологічних підходів [10].

Таким чином, необхідно говорити про системний підхід до вирішення питань соціально-економічного розвитку сільських територій, від вирішення яких залежить збалансованість стратегічних цілей розвитку національної економіки: забезпечення продовольчої безпеки держави і конкурентоспроможності аграрної галузі, збереження сільських територій, людського капіталу та раціональне використання природних ресурсів.

Виходячи філософського тлумачення поняття “система”, що з грецького (*systema*) означає складене з частин або з’єднання сукупних взаємозв’язаних елементів у цілісну структуру, соціально-економічний розвиток сільських територій необхідно розглядати в контексті вивчення таких дефініцій як «структура», «зв’язки», «елемент», «відношення», «підсистема» тощо.

Ряд вчених виділяють наступні особливості системи: цілісність, відносна відособленість від навколишнього середовища, наявність зв'язків із середовищем, наявність у середині системи підсистем і елементів, зв'язаних між собою (структурованість), підлеглість всієї організації системи певній меті [3, с. 401].

Та існування самої системи не можна розглядати у певній статистиці чи як аморфне явище, бо без внутрішнього руху та впливу зовнішнього середовища вона не буде розвиватися. Тому вважаємо, що систему слід розглядати і через призму її внутрішньої будови, тобто механізму функціонування. На це звертають увагу такі економісти як А.М.Прохоров [9, с.458] та О.В.Заставецька [4, с.19].

Власне механізм сільської території, як системного явища, приводить її в дію та визначає послідовність станів, процесів організаційної, економічної, соціальної структури, а також поєднує ресурси у різних функціональних підсистемах: природо-ресурсній, трудовій, техніко-технологічній, виробничій, соціальній, фінансовій, інформаційній тощо.

Механізм соціально-економічного розвитку загалом окремі вчені пропонують розглядати як сукупність соціально-економічних станів господарської системи, які повинні передбачати розробку системи заходів, сприяти досягненню поставлених соціальних та економічних цілей через комплекс дій: економічних, організаційних, правових, управлінських тощо [2, с.85-86]. Однак у цьому визначенні враховується лише виробнича система, сукупність господарських структур та зв'язків, а не процес розвитку чи сільські території загалом.

Погоджуємося із думкою О.В. Заставецької, яка пропонує розглядати економічний і соціальний розвиток території як комплексне становлення демографічної та економічної сфер на основі найбільш доцільного використання природного, економічного і соціального потенціалів з метою задоволення потреб місцевих громад та забезпечення зовнішньої функції на основі інтегрованості території у цілісну загальнодержавну систему [4, с. 20-21].

На нашу думку, такий варіант розуміння соціально-економічного розвитку сільських територій є більш доцільним, оскільки підкреслює тісний зв'язок, взаємообумовленість всіх елементів, повну відповідність його структури наявним ресурсам і визначає досягнення найбільшої економічної і соціальної ефективності. Іншими словами це є системний підхід до формування стратегії розвитку держави загалом, яка б передбачала розробку програми збалансованого розвитку з врахуванням економічної, соціальної та екологічної складової.

У сучасній науці при обґрунтуванні процесів розвитку сільських територій часто застосовують такі поняття як «розвиток», «економічний розвиток» і «сталий розвиток». Аналіз літературних джерел вказує на відсутність однозначного визначення, яке б розкривало всі аспекти цих категорій.

З іншого боку, економічний розвиток розглядається також як процес, що впливає на зростання економіки і націлений на поліпшення економічного добробуту суспільства. У цьому сенсі економічний розвиток пов'язують із зростанням добробуту, доходів на душу населення, поліпшенням якості життя, підвищенням ступеня задоволення основних потреб усіх членів суспільства. Інші вчені акцентують увагу на найзагальніших закономірностях економічного розвитку: його циклічний характер, зв'язку з прогресом і зростанням, еволюцією і експансією. Третя група економістів вказує на комплексний, багатомірний характер цього процесу, який включає глибокі зміни в технічних, економічних, соціальних відносинах; політичній, інституційній сферах; в області інфраструктури, технологій, освіти, а також в домінуванні головних чинників виробництва: капіталу, природних ресурсів, праці.

Еволюція поглядів на проблему «розвитку» досягла розуміння в більш широкому сенсі, тобто його потрібно пов'язувати з усіма сферами життєдіяльності суспільства. Такий підхід визначив появу концепції сталого розвитку.

Проблеми сталого розвитку почали обговорюватися на рубежі 60-70 років минулого століття, коли людство зіткнулося з низкою негативних факторів, що загрожують життю сьогодення і майбутнього поколінь: дефіцит мінерально-сировинних ресурсів і енергії, деградація природного середовища, розширення масштабів бідності та зростання диференціації між бідними і багатими, продовольча криза і поширення голоду, міжетнічні конфлікти і т.д.

Однак модель розвитку світового господарства, заснована на концепції економічної ефективності, вичерпала себе через зростання диференціації доходів, як між країнами, так і між різними верствами населення. До кінця століття не менш актуальним завданням став захист навколишнього середовища. Таким чином, концепція сталого розвитку з'явилася в результаті об'єднання трьох складових: економічної, соціальної та екологічної.

Всесвітній саміт в Ріо-де-Жанейро (1992 р) став значною віхою, яка заклала новий порядок денний сталого розвитку. Учасники зійшлися на тому, що захист навколишнього середовища, соціальний і економічний розвиток мають фундаментальне значення для сталого розвитку [11, с. 20].

У вітчизняній літературі є різні визначення сталого розвитку. Зокрема, академік В.Кухар, вважає, що сталий розвиток - це розвиток, що самопідтримується, це ідеологія розумною і обґрунтованою діяльності людини, що живе в гармонії з природою, і створює умови для кращого життя собі і наступним поколінням. Соціально-економічний розвиток і охорона навколишнього середовища взаємопов'язані і нероздільні [6].

У свою чергу, академік О.Невелев визначає сталий розвиток як економічно, соціально та екологічно збалансований розвиток певних територій і розташованих на них міських і сільських поселень (населених пунктів), спрямований на узгоджене формування та функціонування економічної, соціальної та екологічної складових цього розвитку на основі раціонального використання всіх видів ресурсів (природних, трудових, виробничих, науково-технічних, інформаційних і т.п.) [8, с. 23].

Підтвердженням цих висновків є положення Концепції розвитку сільських територій, в якій визначено один із варіантів розвитку сільських територій. Він полягає у створенні умов для забезпечення комплексного розвитку сільських територій в інтересах суспільства, що передбачає раціональне формування конкурентоспроможного багатогалузевого і багатоукладного сільського господарства, диверсифікованої сільської економіки, сприятливого середовища проживання на основі нарощування людського і соціального капіталу та розвитку партнерства держави та бізнесу [5].

Як бачимо, поняття «розвиток» в українській практиці застосовується переважно з прикметником «сталий», тобто застосовується буквальный переклад «sustainable development». З цим не погоджується професор В.Барановський, який ставить питання про коректність перекладу цього слова. Він вважає, що правильним у даному випадку був би термін «збалансований розвиток», тобто збалансоване динамічна рівновага між компонентами інтегрованої геосистеми «природа-суспільство». Таким чином, сталий (гармонійний, збалансований) розвиток - це розвиток, який забезпечує певний тип рівноваги, тобто баланс між його соціально-економічними та природними складовими [1, с. 22].

Його твердження підтримуємо і ми, акцентуючи увагу на тому, що розвиток має базуватися на збалансованості економічної, соціальної та екологічної складової як передумова до гармонізації відповідних інтересів сучасного суспільства з потенційними

потребами майбутніх поколінь. Це означає необхідність забезпечення сталого розвитку економічного, соціального та природного капіталу заради їх збереження для майбутніх поколінь, тобто виконання стратегічної мети розвитку суспільства.

Таким чином, базуючись на різних точках зору, ми вважаємо за необхідне застосовувати поняття збалансований розвиток, під яким слід розуміти такий напрям економічного зростання, при якому забезпечується високий рівень якості життя населення без загрози забруднення навколишнього середовища.

Висновки. Розглянувши різні підходи до питання розвитку сільських територій, існує необхідність формування розуміння системності соціально-економічного розвитку сільських територій. Він розглядається у тісному взаємозв'язку через сукупність методів та прийомів, через призму системно-комплексного бачення діалектичних, економічних законів і закономірностей, історико-національних, демографічних, соціальних, екологічних та інших особливостей, які формують його загальносуспільні цінності.

А тому системність соціально-економічного розвитку сільських територій, на наш погляд, носить збалансований характер, що включає в собі: відтворення сільського населення, створення для нього основних умов життєзабезпечення; впорядкування території відповідно до сучасних інженерно-технічних і санітарно-гігієнічних норм і вимог; досягнення ефективної зайнятості сільського населення і забезпечення середнього рівня доходів; підвищення рівня життя на основі підтримки розвитку і диверсифікації аграрного виробництва і несільськогосподарської зайнятості; збереження самобутності, культури і традицій сільського стилю життя, раціонального використання природних ресурсів тощо.

Список використаних джерел

1. Барановський, В.А. Стратегічні аспекти та пріоритети сталого (збалансованого, гармонійного) розвитку [Текст] / В.А. Барановський // Територія. Сталий розвиток. – К., 2004. – № 2. – С. 24-31.
2. Долішній, М.І. Регіональна політика та механізм її реалізації [Текст] / М.І.Долішній. – Київ: Проект “Наукова книга”, 2003. – 503 с.
3. Жюма, Д. Философский словарь [Текст] / [пер. с франц.]. – М.: Междун. отнош., 2000. – 544 с.
4. Заставецька, О.В. Комплексний економічний і соціальний розвиток території: теоретичні і методичні основи [Текст] / О.В. Заставецька. – Тернопіль, 1997. – 233 с.
5. Концепції розвитку сільських територій, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 р. № 995-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80>.
6. Кухар, В.П. Проблеми України – перехід до сталого розвитку [Електронний ресурс] / В.П. Кухар. – Режим доступу : http://www.medved.kiev.ua/arhiv_mg/stat_98/98_3_1.htm.
7. Малік, М.Й. Концептуальні засади розвитку сільських територій [Текст] / М.Й.Малік, В.А.Пулім. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : vadyba.asu.lt/8/156.pdf.
8. Невелєв, О. Сталий розвиток як об'єктивна необхідність [Текст] / О. Невелєв // Територія. Сталий розвиток. – К., 2003. – № 1. – С. 22-26.
9. Росийский энциклопедический словарь: в 2 кн. [Текст] / Кн. – 1 [уклад. А.М.Прохоров]. – М.: 2001. – 1023 с.
10. Смушак, М.В. Науково-методологічні основи організації системного розвитку сільських територій України [Текст] / М.В. Смушак // Економіка : проблеми теорії та практики : Зб. наук. Праць. – Вип. 209 : В 4 т. – Т. I. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2005. – С. 247–254.
11. Уїтмор Кейт. Місцеві влади та сталий розвиток [Текст] / У.Кейт // Територія. Сталий розвиток. – 2003. – № 1. – С. 19-22.
12. Юрчишин, В.В. Сільські території як системоутворюючі фактори розвитку аграрного сектора економіки [Текст] / В.В. Юрчишин // Економіка АПК. – 2005. – № 3. – С. 3–10.

References

1. Baranovsky, V.A. (2004). Stratehichni aspekty ta priorityety staloho (zbalansovanoho, harmoniynoho) rozvytku [Strategic aspects and priorities of sustainable (balanced, harmonious) development]. *Territory. Sustainable development*, 2, 24-31.
2. Dolishniy, M.I. (2003). *Rehional na polityka ta mekhanizm yiy realizatsiyi* [Regional policy and its follow]. Kyiv: Naukova knyha.
3. Zhuma, D. (2000). *Fylosofskyi slovar* [Philosophical dictionary]. Moscow: Mezhdunarodnye otnoshenyua.
4. Zastavetska, O.V. (1997). *Kompleksnyy ekonomichnyy i sotsial'nyy rozvytok terytoriyi: teoretychni i metodychni osnovy* [The complex economic and social development of the territory: theoretical and methodological foundations]. Ternopil.
5. *Kontseptsyyi rozvytku silskykh terytoriyi* [Concept of rural development]. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80>.
6. Kukhar, V.P. *Problemy Ukrainy – perekhid do staloho rozvytku* [Problems Ukraine - the transition to sustainable development]. Retrieved from http://www.medved.kiev.ua/arhiv_mg/stat_98/98_3_1.htm.
7. Malik, M.Yo., & Pulim V.A. (2006). *Kontseptual'ni zasady rozvytku sil's'kykh terytoriy* [Conceptual framework of rural development]. Retrieved from <http://vadyba.asu.lt/8/156.pdf>.
8. Neveliyev, O. (2003). *Stalyy rozvytok yak obyektivna neobkhdnist* [Sustainable development as an objective necessity]. *Territory. Sustainable development*, 1, 22-26.
9. Prokhorov, A.M. (Ed.) (2001). *Rossiyskiy entsiklopedicheskiy slovar* [Russian Encyclopedic Dictionary]. Moscow.
10. Smushak, M.V. (2005). *Naukovo-metodolohichni osnovy orhanizatsiyi systemnoho rozvytku silskykh terytoriy Ukrainy* [Scientific and methodological basis of the system of rural Ukraine], *Economy: problems of theory and practice*, 209, 247-254.
11. Kate, W. (2003). *Mistsevi vlady ta stalyy rozvytok* [Local authorities and sustainable development], *Territory. Sustainable development*, 1, 19-22.
12. Yurchyshyn, V.V. (2005). *Silski terytoriyi yak systemoutvoryuyuchi faktory rozvytku ahrarnoho sektora ekonomiky* [Rural areas as system-factors of the agricultural sector]. *The economy of AIC*, 3, 3-10.

Дата надходження статті до редакції : 27.02.2016

1 рецензування 18.03.2016 Прийняття в друк: 19.04.2016

Received: 27.02.2016 1st Revision: 18.03.2016 Accepted: 19.04.2016

Andriy Sava

PhD. (Econ.), Senior
Research Fellow, Doctoral
student

Scientific and technological department of agrarian
economy, information-analytical work, marketing and
innovation transfer

Ternopil state agricultural experimental station of Institute
of feed research and agriculture of Podilya of NAAS
Ternopil, Ukraine

E-mail: andriy_sava@ukr.net

GENESIS AND MODERN DIMENSION OF THE RESEARCH CONCEPTUAL BASES OF RURAL DEVELOPMENT

Rural development should be based on a balance of economic, social and environmental component as a precondition to the harmonization of interests of modern society with the potential needs of future generations. This implies the need to ensure sustainable development of economic, social and natural capital for their preservation for future generations, that is in the strategic goal of society.

To solve this purpose the following methods of scientific research were used: dialectical method of knowledge of the economic laws, systematic approach to the study of economic phenomena, and monographic, abstract and logical method of abstraction.

The article substantiates the need to apply the concept of sustainable development, which should be understood in a direction of economic growth, which ensured high quality of life without the threat of pollution. Systematized different views and approaches to the definition of the concept of sustainable of rural development as a system of social and economic phenomena.

Promising directions for further research is the study of modern approaches to study the socio-economic of rural development in international economic theory and practice.

Keywords: *concept, system, socio-economic development, sustainable development, balanced development, rural areas.*

Андрей Сава
к.э.н., с.н.с., докторант

научно-технологический отдел аграрной экономики,
информационно-аналитической работы, маркетинга
и трансфера инноваций
Тернопольская государственная сельскохозяйственная
опытная станция ИКСХП НААН
Тернополь, Украина
E-mail: andriy_sava@ukr.net

ГЕНЕЗИС И СОВРЕМЕННОЕ ИЗМЕРЕНИЕ КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ ОСНОВ ИССЛЕДОВАНИЯ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ

Развитие сельских территорий должно базироваться на сбалансированности экономической, социальной и экологической составляющей как предпосылка к гармонизации соответствующих интересов современного общества с потенциальными потребностями будущих поколений. Это означает необходимость обеспечения устойчивого развития экономического, социального и природного капитала ради их сохранения для будущих поколений, то есть выполнение стратегической цели развития общества.

Для решения поставленной цели использовались такие методы научного исследования: диалектический метод познания действия экономических законов, системный подход к изучению экономических явлений, а также монографический, абстрактно-логический и метод абстрагирования.

В статье обоснована необходимость применять понятие сбалансированное развитие, под которым следует понимать такое направление экономического роста, при котором обеспечивается высокий уровень качества жизни населения без угрозы загрязнения окружающей среды. Систематизированы различные взгляды и подходы к определению концепции устойчивого развития сельских территорий как системного социально-экономического явления.

Перспективными направлениями дальнейшего исследования является изучение современных подходов по обоснованию социально-экономического развития сельских территорий в международной экономической теории и практике.

Ключевые слова: *концепция, система, социально-экономическое развитие, устойчивое развитие, устойчивое развитие, сельские территории.*